

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії ТДАТУ
д.т.н. проф. В.М. Кюрчев
«13» 2020 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОЇ СПІВБЕСІДИ
(додакового вступного випробування)

щодо вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня «Магістр»
за освітньою програмою «Публічне управління та адміністрування» спеціальності
281 «Публічне управління та адміністрування»
на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр»
або вищого за нього ступеня вищої освіти

ВСТУП

Публічне управління і адміністрування - це вид професійної діяльності, спрямованої на застосування конкретних форм і методів, управлінських відносин в системі господарювання на рівні підприємств, їх об'єднань та структурних підрозділів з метою забезпечення їх ефективної діяльності, що передбачає раціональне використання потенціалу підприємства з метою досягнення конкретних показників ефективності.

Метою вступного випробування – є встановлення рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок, необхідних для опанування навчальних дисциплін за програмою підготовки фахівця освітнього ступеня «бакалавр» та проходження конкурсу.

Завданнями вступного випробування є оцінка теоретичної підготовки вступників з дисциплін передбачених навчальним планом для підготовки освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітня програма «Публічне управління та адміністрування».

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння програми підготовки бакалавра абітурієнти повинні мати освітньо-кваліфікаційний рівень «молодший спеціаліст» та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі загальноекономічних та конкретно економічних наук. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми. Програма фахового випробування охоплює коло питань, які в сукупності характеризують вимоги до знань і вмінь, метою одержання освітнього ступеня “бакалавр” за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

У кожному завданні подається інтегрований матеріал певного функціонального спрямування з різних дисциплін. При цьому органічно поєднуються тестові завдання і репродуктивні та творчі завдання.

Програма фахового вступного випробування розроблена:

зав. кафедрою д.н. держ.упр., доцент Ортіна Г.В.

к.н. держ.упр. ст. викладач Вороніна Ю.Є.

ЗМІСТ

Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи управління

Управління як специфічна сфера людської діяльності. Сутність категорії управління. Управління як система наукових знань. Управлінці та підприємці – ключові фігури ринкової економіки. Спільне та відмінне між управлінцем та підприємцем. Сфери управління: виробництво, фінанси, кадри, нововведення, облік, збут, зовнішньоекономічна діяльність. Існуючі парадигми управління.

Методи досліджень: діалектичний, конкретно-історичний, системний підхід; моделювання: вербальне, фізичне, аналогове, математичне; науковий, експертний, соціологічні методи: анкетування, інтерв'ювання, тестування.

Тема 2. Закони, закономірності та принципи управління

Закони та закономірності управління: закон відповідності систем цілям; закон відповідності організації системи зовнішньому середовищу; закон інтеграції управління; закон економії часу; закон інерції систем; закон еластичності систем; закон безперервного удосконалення систем.

Сутність, природа та роль принципів управління в досягненні мети організації. Класифікація принципів управління. Принципи цілеспрямованості. Принцип ієрархічності. Принцип динамічної рівноваги. Принцип економічності управління. Принцип урахування інтересів. Взаємозв'язок між принципами управління.

Тема 3. Історія розвитку управління

Історія розвитку управлінської думки у світі та в Україні.

Передумови виникнення науки управління. Класичні теорії управління: школа наукового управління; класична (адміністративна) школа управління; школа людських відносин; школа поведінських наук; емпірична школа, школа «соціальних систем», нова школа. Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесний підхід; системний підхід; ситуаційний підхід.

Тема 4. Організації як суб'єкт управління

Поняття організації. Ознаки організації. Внутрішнє середовище організації, взаємозв'язок внутрішніх змінних. Загальні риси організацій: ресурсний, вертикальний та горизонтальний поділ праці, залежність від зовнішнього оточення, об'єктивність управління, структуризація.

Організація як відкрита динамічна система: керуюча та керована підсистеми. Ефект синергії. Модель організації як відкритої системи: параметри «входу», процес перетворення, параметри «виходу».

Зовнішнє середовище організації: фактори прямої та непрямой дії. Загальні характеристики зовнішнього середовища: об'єктивність, взаємозв'язок факторів, складність, динамічність, невизначеність. Оцінка факторів зовнішнього середовища. Еволюція організації. Концепції життєвого циклу організації. Культура організації. Типи організації в Україні.

Тема 5. Функції та технологія управління

Поняття функцій управління. Функції управління як види управлінської діяльності. Особливості формування функцій управління. Класифікація і характеристика функцій управління. Загальні (основні), конкретні (спеціальні) функції управління. Динамічний взаємозв'язок конкретних і загальних функцій. Механізм реалізації конкретних функцій управління на засадах використання загальних.

Процес управління як сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих функцій, методів, управлінських рішень та інших категорій управління.

Мета управлінського процесу, його учасники, предмет, засоби здійснення. Управлінський цикл. Управлінські процедури: ціле визначення, інформаційне забезпечення, аналітична діяльність, вибір варіанту дій, реалізація рішення, зворотний зв'язок.

Тема 6. Планування як загальна функція управління

Сутність і зміст планування як функції управління, його види та їхній взаємозв'язок.

Основні елементи системи планування. Етапи процесу планування:

визначення місій та цілей; оцінка сильних і слабких сторін організації; розроблення стратегії. Базові стратегії. Оперативне планування на засадах застосування адміністративних та економічних важелів. Тактика, політика, процедури, правила. Загальна характеристика бізнес-планування.

Поняття місії в управлінні та класифікація цілей організації. Ієрархічна підпорядкованість, субординація цілей організації. Традиційний процес постановки цілей. Концепція управління за цілями.

Тема 7. Організаційна діяльність як загальна функція управління

Сутність організаційної діяльності та її місце в системі управління.

Поняття та складові організаційної діяльності. Повноваження, обов'язки, відповідальність. Процес делегування повноважень і відповідальності. Типи повноважень: лінійні, функціональні. Вертикальна та горизонтальна структуризація управління. Скалярний процес. Взаємодія та взаємовплив структур організації. Сутність організаційної структури управління та її роль в досягненні мети. Елементи структури. Види організаційних структур управління. Лінійні та функціональні організаційні структури управління. Комбіновані організаційні структури управління. Єдиноначальність: поняття, сутність. Централізація і децентралізація.

Тема 8. Мотивування як загальна функція управління

Значення людського фактору в управлінні організацією. Психологічні та фізіологічні особливості працівника. Поняття мотивування. Принципи врахування інтересів у мотивації. Взаємозв'язок потреб, спонукань, цілей і заохочень працівника у процесів мотивації. Теорії і моделі процесів мотивування: змістовний і процесний підходи. Співставлення теорій мотивування. Засоби мотиваційного впливу. Стимулювання праці: цілі, принципи, види, форми.

Тема 9. Контролювання як загальна функція управління

Поняття контролю та його місце в системі управління. Принципи і цілі функції контролювання. Етапи процесу контролювання: формування стандартів вимірювання, порівняння фактичного виконання зі стандартами, оцінка та

регулювання. Модель процесу контролювання. Процес контролювання. Зворотний зв'язок при контролі. Види управлінського контролю.

Тема 10. Регулювання як загальна функція управління

Поняття регулювання та його місце в системі управління. Види регулювання. Етапи процесу регулювання.

Тема 11. Методи управління

Сутність та класифікація методів управління. Методи управління як сукупність способів впливу керуючої системи управління на керовану. Економічні методи управління. Адміністративні методи управління. Соціально-психологічні методи управління. Методи управління як результат виконання функцій управління. Механізм взаємодії методів, принципів та функцій управління.

Тема 12. Управлінські рішення

Сутність управлінських рішень. Управлінське рішення як результат управлінської діяльності. Класифікація управлінських рішень. Умови прийняття управлінських рішень. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень. Моделі прийняття управлінських рішень. Взаємозалежність рішень. Підходи до прийняття рішень. Різновиди технологій прийняття рішень. Якість управлінських рішень.

Тема 13. Інформація і комунікації в управлінні

Інформація, її види та роль в управлінні. Носії інформації.

Класифікація інформації. Вимоги, які пред'являються до інформації.

Поняття і характеристика комунікацій. Різновиди «внутрішніх» та «зовнішніх» комунікацій. Перешкоди в комунікаціях. Зворотній зв'язок у процесі комунікації. Засоби комунікацій, їх переваги та недоліки.

Комунікаційний процес, елементи та етапи процесу. Моделі комунікаційного процесу. Організація комунікаційного процесу. Комунікаційні перевантаження.

Тема 14. Керівництво та лідерство

Поняття та загальна характеристика керівництва. Керівництво як об'єднувальна функція управління. Основні фактори та визначальні аспекти керівництва. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Адаптивне керівництво. Влада як елемент примушення. Форми впливу та влади. Теорії лідерства. Типологія лідерів. Поняття стилю керівництва. Характеристика та класифікація стилів керівництва. Фактори та передумови формування стилів керівництва. Критерії оцінки стиля менеджера. Особливості національних систем керівництва.

Тема 15. Відповідальність та етика в управлінні

Сутність відповідальності та етики в управлінні.

Зміст юридичної відповідальності: дотримання конкретних державних законодавчих актів, інструкцій, норм тощо. Соціальна відповідальність як добровільна реакція на соціальні проблеми суспільства з боку організації.

Перевага та недоліки соціальної відповідальності. Сутність та значення соціальної поведінки. Етична поведінка як сукупність вчинків та дій людей.

Причини неетичної поведінки. Заходи щодо забезпечення етичної поведінки.

Тема 16. Організаційні зміни та ефективність управління

Сутність та основні параметри організаційних перетворень. Організаційні зміни та управління ними. Моделювання процесу організаційних перетворень. Опір змінам. Система подолання опору організаційних змін.

Сутність результативності та ефективності управління. Економічна, організаційна та соціальна ефективність управління.

Показники економічної, організаційної та соціальної ефективності управління, їх склад і методи визначення.

Комплексний підхід до удосконалення управління організаціями.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бельська Т. В. Вступ до фаху : конспект лекцій для студентів 1 курсу денної та заочної форм навчання галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування / Т. В. Бельська ; Харків. нац. акад. міськ. госп-ва ім. О. М Бекетова. – Харків : ХНУМГ, 2017. – 80 с.
2. Бельська Т. В. Вступ до фаху : методичні вказівки до практичних і семінарських занять для студентів 1 курсу денної та заочної форм навчання галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування) / Т. В. Бельська, С. В. Волик ; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва ім. О. М Бекетова. – Х. : ХНУМГ, 2017. – 17 с.
3. Бельська Т. В. Глобальне громадянське суспільство : сутність, генеза та вплив на державну політику України / Т. В. Бельська. – Київ : ВАДНДУ, 2016. – 300 с.
4. Державна політика і демократичне урядування: становлення та взаємовплив : підручник / авт. кол. : Е. А. Афонін, Т. В. Бельська, Я. В. Бережний та ін. ; за заг. ред. В. А. Ребкала, В. В. Тертички, В. А. Шахова. – Київ : «К.І.С.», 2016. – 264 с.
5. Дегтяр А. О. Прийняття державно-управлінських рішень у соціальній сфері [монографія] / О. А. Дегтяр. – Харків : САМ, 2014. – 252 с.
6. Особливості публічного управління та адміністрування : навч. посібник / В. Д. Бакуменко, І. С. Бондар, В. Г. Горник, В. В. Шпачук. – Київ : КНУКіМ, 2016. – 167 с.
7. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – Київ ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. – Т. 1. – 564 с.
9. Євтушенко О. Н. Державне управління (Основи теорії державного управління) : навч. посібник : у 3 ч. / О. Н. Євтушенко, В. І. Андріяш. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. Ч. 1. Основи теорії державного управління. – 2013. – 268 с.
10. Воронкова В. Г. Муніципальний менеджмент : навч. посібник / В. Г. Воронкова. – Київ : ВД «Професіонал», 2004, – 256 с.
11. Кравченко В. В. Конституційні засади місцевого самоврядування в Україні (основи муніципального права) : навч. посібник / В. В. Кравченко, М. В. Пітцик. – Київ : «Арарат-Центр», 2001. – 176 с.
12. Мескон М. Основи менеджменту / М. Мескон. – Київ : Кондор, 1992. – 742 с.

Гарант освітньої програми,
д.н. держ. упр., доцент

Г.В. Ортіна

Декан факультету економіки та бізнесу,
к.е.н., доцент

С.В. Карман